

104752

Åftenposten?

10-12-43 Universitetet.

Under overskriften »Universitetet« skriver »Åftenposten« i sin leder onsdag bl. a.: Til tross for en krig som ryster verdenshistorien i dens grunnvoller, til tross for voldsomme omskiftelser i vårt eget samfunn, har livet ved vårt Universitet kunnet flyte rolig videre som om intet foregikk utenfor dets murer. Slik hadde de norske og tyske myndigheter ønsket det, i respekt for Universitetet og i erkjennelse av dets betydning for vårt folks framtid. Men slik passet det ikke de krefter som er interessert i å skape kaos i vårt på forhånd vanskelig stilte samfunn. Disse uroframkallende krefter er de samme som så nidkjært har forsøkt å trekke kirken inn i den politiske strid ved den kløktig uttenkte løgn at kristendommen og den fri forskning var i fare. For Universitetets vedkommende skulde det hete at vitenskapen og den fri forskning var truet. Begge agitasjonsløgner er hitet på av samvittighetsløse krigshisere som ikke har noen skrupler ved å mobilisere sivilbefolkningen til folkerettsstridig obstruksjon og sabotasje uten hensyn til de ødeleggende tilbakeslag for befolkningen. Disse krefter løper selv ingen risiko. De sitter utenfor rekkevidde i Stockholm og London og dirigere sine håndgagne menn her heime. Disse forstår på sin side å hytte sitt eget skinn. De holder seg forsiktig i bakgrunnen og organiserer det hele, alt etter oppdragets art gjennom maktsyke prelater, dagblinde professorer, drevne kommunister eller intellektuelle brushoder.

Den uendelig triste historie ved vårt Universitet avslører en samvittighetsløs oppfanatisering av unge mennesker til å begå lettsindigheter som omsider rammet dem selv og deres pårørende på en så smertelig måte, og tilføyde landet den ytmåkelse at vårt eneste Universitet ble stengt. Det står ugjenendrivelig fast at hverken norske eller tyske myndigheter har nær et ønske, enn si gjort noe forsøk på, å innføre noen som helst politisk tvang ved Universitetet, hverken overfor professorene eller studentene. Myndighetene har tvert om med langmodighet oversett tiltagende provokasjoner. Det eneste statsmaktene omsider forlangte var en revisjon av reglementet for opptagelse ved Universitetet, under hensyn- tagen til den uensartede skolegang og de særlige forhold krigen har ført med seg. En revisjon var påkrevd for å yte rettferdighet mot all kvalifisert norsk ungdom — også mot den del som var uglesett ved Universitetet på grunn av sin nasjonale innstilling. Men dermed grep statsmaktene på den ømme byll. Etter beste mønster fra den politiske kirkeagitasjon ble aktivistiske professorer og studenter mobilisert til opposisjon med protestresolusjoner og streiketrusler. Et av de flyveblad som ble delt ut mellom studentene gir pærolen. Her heter det:

»Professorenes beslutsomhet og uredde opptreden mot departementets inngrep vakte stolthet blant studentene og i folket ellers, og førte til hurtige resultater. Vi ønsker ikke at Universitetet skal bli stengt. Det vil bety et tap for vårt nasjonale liv og en alvorlig situasjon for studentene. Men Universitetet beholder sin verdi for oss så lenge det forblir hva det var: En fri forsknings- og undervisningsinstitusjon.«

Her er agitasjonsløgner om at den »fri forskning« var i fare kastet inn. Men flyvebladet avslører selv aksjonens sanne karakter. Det heter:

»Vi føler oss solidarisk med studentene i de andre okkuperte land i deres uredde kamp på den indre front, og kjenner vår forpliktelse overfor den ungdom som verden over setter livet inn i væpnet forsvaret mot nazismen.«

Dette er intet mindre enn en krigserklæring til Tyskland. De norske studenter erklæres solidarisk med kampgrupper i andre okkuperte land, og forpliktet overfor Tysklands fiender. De norske studenter som på alle måter var blitt holdt under armene av de norske og tyske myndigheter for uforstyrret å kunne sysle med sine studier, avslørte seg som en organisert politisk motstandsblokk. Spørsmålet om en rettferdig adgang til Universitetet, noe som liberalistiske professorer og studenter i den fri forsknings navn burde hilse med tilfredshet, var blitt utnyttet til en under krigsforhold overhengende farlig politisk aksjon. At man var fullt klar over rekkevidden, framgår av flyvebladets sluttsetser, som sier:

»Hvordan situasjonen ved vårt Universitet vil utvikle seg er det ikke mulig å si, og gjetninger har liten verdi. Men en kan regne med at den nærmeste tid vil gi klarhet. Inntil da må vi ikke slappe av, ikke føle oss for fast bundet til lesesaler og laboratorier, men holde oss beredt til en fast og enig innsats.«

Dette flyveblad datert 27. oktober 1943 er kjent av enhver student ved Oslo Universitet og kom straks myndighetene i hende. Når det tales om ridderlighet og storsinn fra besetelsesmaktens side overfor de obstruerte studenter tør denne karakteristikk være vel begrunnet. Det er et stivt stykke at studenter som uberørt av krigen har kunnet drive med sine studier, protesterer mot at andre studenter som i mellomtiden har kjempet for

sitt land mot bolsjevikene, får sin rett ved siden av heimesitterne. Ikke desto mindre har de tyske myndigheter funnet seg i denne blodige fornærmelse mot frontkjemperne, inntil begret rant over natten mellom 27. og 28. november, da Universitetets Aula ble stukket i brann.

Om det skyldes ungdommelig overmot, eller om man vilde forebygge at brannen i hviske-agitasjonen kunde bli utlagt som en tysk provokasjon vet man ennå ikke, i hvert fall ble det søndag 28. november spredt et flyveblad innen visse intellektuelle kretser i Oslo. Bladet som også ble tilstillet avisenes redaksjoner, gir klar beskjed om at brannen var en ren terroraksjon. Flyvebladet begynner således:

Det smellet som fylte den tomme Aulaen den 27. november er et varselkudd fra SS-opposisjonen. Vi fører ikke våre metoder i marken med et tilfeldig slag, men roper med dette et varsko, til alle tyskere, Wehrmacht og SS-folk, til alle »norske« forrædere og nazister og stripedede bikkljer av alle farger og farger som gnager på nyordningens mange bein. Det vilde være en smal sak for oss å ta en hel forsamling av den slags banditter og sende dem på en liten himmelsviip før de gikk rett heim til helvete. Osv., osv.

Tydeligvis har organisatorene av denne brann oppdaget at aksjonen ikke var blitt populær, men at den tvert om hadde fremkalt den største forbitrelse blant Oslos befolkning. I et flyveblad noen dager seinere forsøker de derfor å rettferdiggjøre seg med følgende argumenter. Aulaen var blitt »besmitet med all slags kulturfiendtlige og tåpelige propagandamøter, konserter o. l. Vi vil ha en ny og ren Aula for ettertiden. Vi har ikke av sadistisk lyst ødelagt vår Aula. Der imot har vi svidd av et godt »fornøyleslokale for Wehrmacht og nazisvin«. På baksiden av begge flyveblad var oppført en rekke navn med fødselsår og adresse på norske frontkjemper »som i beleilig tid skal få sin velfortjente straff, og det ettertrykkelig«. Fra begynnelsen til enden av universitetsaksjonen, fra protestskrivelsen til brannstiftelsen går således som en rød tråd det fanatiske hat til de unge nordmenn som har tatt opp kampen mot bolsjevismen.

Hele det norske folk har den dypeste medfølelse med de foreldre som med sorg i hjertet må se sine sønner bli sendt til Tyskland. Vi sørger med dem over de unge som får sin framtid ødelagt og som går en trist tid i møte som fanger i et fremmed land. De kom til Universitetet i Oslo for å dyktiggjøre seg på den akademiske løpebane de hadde valgt. I stedet lot de seg trekke inn og utnytte som brikker i et politisk spill som ikke kunde annet enn ende med forferdelse. Når det ikke er gått verre med dem, skyldes dette ministerpresidentens inntrengende henstillinger og der Reichskommissars ærlige vilje til å forstå at disse unge menn bare er redskaper i samvittighetsløse krefters hender. Uansett politisk oppfatning vil Norges samlede befolkning være der Reichskommissar takknemlig for alt han finner å kunne gjøre for å behandle disse villedte unge mennesker på mildeste måte. De første til å forstå dem og tilgi dem er de landsmenn deres aksjon i første rekke var rettet mot: Frontkjemperne. Disse unge nordmenn har sett bolsjevismen på nært hold. De kjenner dens frukter enten den opptrer med G.P.U. og nakkeskudd blant sovjets proletariat, eller akademisk og innsnigrende med liberalistiske fraser ved Oslo universitet. Men for oss alle gjelder det nå å hindre at andre landsmenn fanges i det samme bolsjeviske nett som våre ulykkelige studenter. La hver enkelt av oss bli klar over vårt eget ansvar i den krets vi ferdes.